

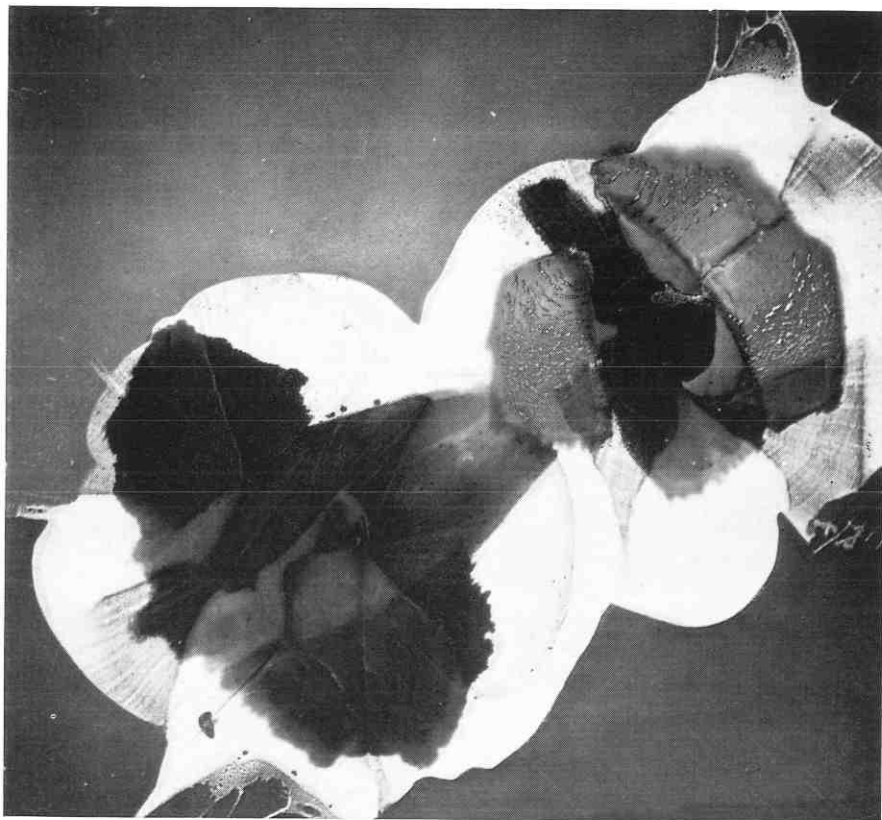
procesa najbolje govori skulptura Škojari, najzrelije ostvarenje mladoga kipara. Zadržana je analiza jedne specifične sredine, a u isto se vrijeme anegdoticnost pretvorila u sveobuhvatnu simboliku i očitu monumentalnost, koju nemaju ostale skulpture.

Može se taj razvoj, to stremljenje autorovo, pratiti i na njegovim crtežima, studijama za skulpture, krokiijama, posebno na studijama maslinovih debala. Ta čvorasta maslinova debla, nemirna, uskovitlana olujama i žegama, putokaz su slikaru na putu između doživljaja prirode i doživljaja oblika. Kao što u tim maslinovim čvorugama dominiraju i masa i dinamika u isto vrijeme, tako i u Sardelićevim studijama tih maslina ima ujedno dovoljno realnog i dovoljno samostalnog likovnog.

Možda će mladi autor u tvrdom ali uskovitlanom maslinovu drvetu naći svoj materijal i svoj likovni oblik.

Ostale izložene skulpture tipični su radovi za glinu, za gips — materijale u kojima kipar može najbrže i najlakše stvarati. Neki pokušaji u drvu još ništa ne jamče. A hoće li kamen, taj tradicionalni korčulanski materijal, naći mjesto u njegovu stvaranju, pitanje je budućnosti. Možda — kad se temperament mladoga umjetnika malo stiša i disciplinira, više podredi zakonima materijala kojima radi.

Ovaj umjetnik može griješiti, može lutati i posrtati, ali gotovo je nemoguće da taj likovni temperament i taj prirodni talent ne oblikuju zrelog i osebnog umjetnika.

šime perić

galerija umjetnina
split

8. 5—22. 5. 1971.

duško kečkemet

Pri svakom novom susretu sa slikama Šime Perića pitamo se: je li to apstraktno slikarstvo, ili ono vuče korijenje iz stvarnosti. Perić pripada malobrojnoj grupi hrvatskih umjetnika koji su prvi zaplovili u vode apstrakcije. On je tom likovnom izrazu uvijek ostao dosljedan.

Perića prvenstveno zanima likovna kompozicija oslikane površine. On će svako opisivanje, svaku literarnost podrediti općem vizuelnom doživljaju. Njegov ritam je ritam linija, ploha i boja. To je slikarstvo slično kaligrafiji složene i senzibilne psihe. Katkada je na granici slučajnosti i tašizma.

Svaka Perićeva slika ima istina, korijen u realnome svijetu, ali ne u svijetu opisnih događaja, nego složenih, katkada i podsvjesnih, utisaka tih događaja, nijansiranih utisaka, kompleksnih atmosfera. Slike Šime Perića nisu odraz stvarnosti, nego asocijacije pojedinih fenomena stvarnosti.

On čak ne prilazi stvarnosti putem manje prirodnih anorganskih oblika, pa ni putem tehničkih čovjekovih ostvarenja, nego putem one prirode koja je naoko najudaljenija od apstrakcije — putem organske prirode. Biljka i čovjek njegovi su likovno preoblikovani motivi, pa i onda kad je riječ o metafizičkim preokupacijama.

Od praiskonskih formacija Godova, Školjki, Opni do složenih pojmovna Buđenja, Razvedravanja, Događaja postoji čvrsta i kontinuirana logika.

Tako će se u Buđenju naslućivati neki oblici, koji će sve više poprimati organske značajke, mada na slici dominiraju formalni zadaci rješavanja kompozicije ploha i boja. Obično preko neke kompozicije što asocira organsku realnost prelazi druga kompozicija apstraktno-dekorativnih ploha, crvenih, modrih, potpuno nerealnih.

U toj prvoj podlozi prepoznat ćemo nešto poput cvijeta orhideje (Opne) ili čak ljudsku figuru, koju Perić također ne izbjegava u krajnjim likovnim slojevima (Događaj), ali te motive ne doživljavamo u njihovoj opisnosti nego u njihovoj slojevitom i treptavom osnovnom ugođaju.

U drugim kompozicijama prevladat će apstrakcija, odnosno realnost oblika samih ploha, linija i boja. Radnja te nove stvarnosti, čisto likovne, bit će Ritam, Kretanje, Crvena kosina, Labirint, jednako dramatična zbivanja kao ona iz realnog svijeta.

Na drugim slikama otkrit ćemo ne stvarnost, nego zadržane otiske minule stvarnosti. Njegovi Tragovi stope su jednog svijeta koji nije odgonetnut. Poput tragova nekih nama nepoznatih bića u pijesku na Mjesecu. Jesu li možda ta nejasna i nepoznata bića među nama, u našoj svakodnevnoj civilizaciji i tehnokraciji? Jesu li na Perićevim Listovima iz herbarija uhvaćene u pokretu i balzamirane naše svako-

dnevice, bizarne i neljudske poput cvjetova orhideja?

Šime Perić je dugo živio i radio među srednjovjekovnim freskama. Na njegovim radovima nema monumentalne statičnosti i naivne narativnosti tih fresaka, ali ih ipak nešto povezuje s njima: smisao za osobujnu kompoziciju boja i tonova; površinska smirenost, ali unutrašnje živo kretanje.

Perićeve su slike doslovno odraz njegove psihe, otisak njegove intimnosti, njegovih skrivenih bavljenja — jednako realnih koliko i apstraktnih, jednako fizičkih koliko i metafizičkih.

suvremena hrvatska grafika

umjetnički salon
split
10. 8—10. 9. 1971.

duško kečkemet

Želja organizatora i učesnika Splitskog salona da na ovoj istaknutoj i ljeti svijetu otvorenoj točki naše obale pruže jednu širu redovitu smotru hrvatske umjetnosti počela se ostvarivati prošle godine, kad su kao gosti Splitskog salona bili pozvani i umjetnici rodnom iz Splita koji djeluju u Zagrebu; to se nastavilo ove godine priređivanjem smotre suvremene hrvatske grafike, u nedostatku odgovarajućeg prostora i sredstava za redovitu godišnju reviju hrvatske umjetnosti. Premda devetnaest pozvanih grafičara još ne mogu pružiti potpuni pregled nove hrvatske grafike, jer nekoliko imena nedostaje, ipak je ova panorama dovoljno cjelovita da prikaže njezin suvremeni domet i njezine putove.

Općenito se opaža da prevladavaju suvremena, pa i avangardna likovna strujanja. Možda je to stoga što se starija generacija slikara manje bavi grafikom, dok mlađi nalaze u njoj bogate mogućnosti suvremenog likovnog izražavanja, a uz to i mogućnost prodora umjetnosti u šire slojeve. Novi slikarski materijali i nove tehnike pridonijeli su svakako i novim izrazima; često su ih čak i oblikovali.

